GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 115. *Sâmbătă 25 Maiu (6 Iunie)* 1885.

Brașovŭ, 24 Maiu (5 Iunie) 1885.

Organulŭ Sĕcuilorŭ noștri din județulŭ vecinŭ, maimuțăndŭ și elŭ pe colegii sĕi din Clușiu, îndréptă la adresa nóstră o mulțime de întrebărĭ, împutărĭ și acusărĭ și ne însinuă scopurĭ și fapte neleale și dușmănóse

Cu foile maghiare din Clușiu amŭ statŭ de vorbă nu numai odată. Le-amŭ rĕspunsŭ cu moderațiune și nepreocupare, dér amŭ trebuitŭ sĕ ne convingemŭ în modulŭ celŭ mai durerosŭ, că nu vorŭ nicĭdecum sĕ se înțelégă cu noi Românii ca individualitate națională deosebită, nu vorŭ sĕ scie de trebuințele și de interesele de viață ale poporului nostru și prin urmare nicĭ că vorŭ sĕ audă de dreptatea ce-o reclamă aceste trebuințe și interese.

Ne tememŭ, că în împrejurările de aḍĭ, nicĭ cu organulŭ Sĕcuilorŭ nu vomŭ fi mai norocoșĭ. Cu tóte astea trebue sĕ riscămŭ negréla ce-o risipimŭ, pentru ca sĕ întimpinămŭ acusările fóiei „Szekely Nemzet.“ Suntemŭ datorĭ chiar sêmțului nostru de lealitate față cu conlocuitorii noștri Sĕcui de-a nu lăsa făr' de rĕspunsŭ nisce acusărĭ atâtŭ de grave și cutezate, ca cele ce le redică organulŭ lorŭ în potriva redactorului ḍiarului nostru.

„Ar puté da sémă redctorulŭ „Gazetei“ — ḍice fóia sĕcuiéscă — de ce e așa de oțĕrîtŭ, de ce ațîță și predică ura? De ce sémĕnă discordiă între poporulŭ românŭ și maghiarŭ, care trăesce în pace unulŭ lângă altulŭ, când nu este nicĭ cea mai mică causă de neînțelegere? Ce i-a luatŭ lui poporulŭ maghiarŭ? Dă Sĕcuiului guvernulŭ óre mai multŭ dreptŭ decâtŭ Românului?“

Se vede că cei dela „Szekely Nemzet“ séu suntŭ nisce neomaghiarĭ veniți de curêndŭ, carĭ nu sciu ce se petrece în țéră, séu suntŭ de rea credință, dacă ne adreséză asemenĭ întrebărĭ. Căcĭ décă arŭ fi Sĕcui adevĕrațĭ și ómenĭ cu simțŭ de dreptate, atuncĭ ar trebui sĕ scie, că de sute de anĭ Românulŭ se luptă cu Maghiarulŭ ca sĕ-șĭ câștige o sórte mai bună și mai démnă de elŭ în acéstă țéră, pe care a apĕrat'o cu brațulŭ sĕu și a salvat'o cu sângele sĕu de atâtea orĭ.

„Szekely Nemzet“, care cu tótă nația sĕcuiască pare că acum trăesce numai din grația stăpânirei, amestecă într'o ólă stăpânirea unguréscă cu poporulŭ maghiarŭ și pe acesta cu poporulŭ românŭ. Dar arŭ trebui sĕ scie Sĕcuii séu neomaghiarii dela fóia din S. Georgiu, că una este stăpânirea, alta nația maghiară și alta nația română.

Desfidemŭ pe cei dela fóia sĕcuéscă sĕ ne citeze unŭ singurŭ rêndŭ din „Gazetă“, prin care sĕ ațîță ura în contra nației maghiare. Dacă amŭ combătutŭ și combatemŭ pe cineva, cu tótă hotărîrea și energia de care suntemŭ capabilĭ și cu tóte armele legale ce ne stau la disposiția, acesta este despotismulŭ, sub care geme aḍĭ poporulŭ nostru; despotismulŭ, care amăgesce poporulŭ maghiarŭ și pe Sĕcui; despotismulŭ care a adusŭ imoralitatea, desfrêulŭ și miseria în țéră, de care suferŭ și compatrioții noștri Sĕcui ce trecŭ miile România, ca sĕ'și pótă susținé viéța; despotismulŭ care cu totŭ felulŭ de înșelăciunĭ pune în jocŭ cele mai sfinte nterese ale patriei și libertatea popórelorŭ sale pentru nisce succese imaginare și nisce scopurĭ nebunescĭ și efemere. A combate acestŭ despotismŭ însemnéză a ațîța ura în contra națiunei maghiare? De când clica dela guvernŭ este una cu națiunea maghiară?

Scimŭ și noi fórte bine, că poporulŭ maghiarŭ voesce sĕ trăéscă în pace cu poporulŭ românŭ. De ce nu-lŭ lăsațĭ? De ce-lŭ totŭ ațîțați în contra „Valachilorŭ?“ De ce-i totŭ cântați că dela „Valachĭ“ i se va trage peirea? Sciți fórte bine că Ardélulŭ are unŭ arealŭ cu 50 milurĭ pătrate mai mare ca Boemia și n'are nicĭ jumĕtate poporațiunea acesteia. De ce sĕ nu pótă trăi lângă olaltă în pace și mulțămițĭ pe acestu teritoriu Românulŭ cu Sĕcuiulŭ, cu Sasulŭ și cu Maghiarulŭ?

Arŭ trăi și lucrurile arŭ merge bine, dacă n'ar sta în fruntea țĕrii unŭ guvernŭ atâta de „tolerantŭ“ și „blăjinŭ“ ca celŭ pe care 'lŭ laudă „Szekely Nemzet“ și dacă n'ar fi pasĕrile de nópte dela presa maghiară, care țipă mereu „că Ungurulŭ nu mai încape de Românŭ în acéstă țéră.“

Poporulŭ maghiarŭ nu ne-a luatŭ nimica, pentru că astăḍĭ nu guvernéză în Ungaria poporulŭ maghiarŭ, ci cei carĭ sub masca constituționalismului i-au usurpatŭ drepturile. Dacă dar nu guvernéză poporulŭ maghiarŭ, oposiția nóstră nu póte fi îndreptată în contra lui, căcĭ dacă ar guverna elŭ suntemŭ sigurĭ că n'ar suferi ca tóte fărădelegile organelorŭ stăpânirii se se spargă în capulŭ sĕu.

Recunóscemŭ, că din maltratarea și asuprirea nóstră nu profită nimicŭ Sĕcuii, căcĭ altfelŭ nu arŭ lua lumea în capŭ mergêndŭ sĕ'șĭ caute traiulŭ în altă țéră. Dér celŭ puținŭ mamelucismulŭ lorŭ din anii din urmă le-a adusŭ Sĕcuilorŭ vr'o două scóle industriale, pe când pentru noi Românii nu s'a cheltuitŭ nicĭ unŭ banŭ frântŭ din visteria statului și Românii din Caransebeșŭ, carĭ 'șĭ-au adunatŭ trei sute de mii de fiorinĭ pentru unŭ gimnasiu, așteptă înzadarŭ sĕ li se dea voiă ca sĕ și-lŭ înființeze.

Ce mai rĕmnesce „Szekely Nemzet“ la mĕsurile despotice ale guvernatorului din Finlanda, când în statulŭ ungarŭ suntŭ astfelŭ tractațĭ trei milióne de Românĭ!

Vrețĭ sĕ ne învĕțațĭ pe noi omeniă?

Păziți mai bine, ca nu cumva poporulŭ maghiarŭ deșteptându-se din amețéla lui sĕ învețe omeniă pe aceia, carĭ îlŭ esploatéză prin meschinăriile lorŭ, ațîțându-lŭ totodată în contra pacinicilorŭ sĕi conlocuitorĭ de altă naționalitate!

Alegerile din Austria.

»Neues Pester Journal« vorbindŭ despre alegerile din Austria ḍice între altele: Nu ne superă nicĭ deputații birocraticĭ, nicĭ cei antisemiticĭ, ci ceea ce ne supĕră este că tótă Austria ș'a împărțitŭ în tabere oștile naționale, carĭ se combatŭ unele pe altele pe viață și pe mórte. După aceste lupte, carĭ scormonescŭ tóte adêncurile societății, póte urmá vre-o dată pace? A devenitŭ trivialŭ a mai vorbí de misiunea lui Taaffe, de a împăca naționalitățile. In cele din urmă nu Austria poliglotă este chemată, de a formá imperiulŭ unui păstorŭ și a unei turme și nicĭ nu înțelegemŭ pentru ce vecinii nostri sĕ fie crutațĭ de luptele constituționale. Dér lucru ne mai pomenitŭ este în istoria statelorŭ, ca unŭ guvernŭ cu tóte puterile sĕ stăruiască a da impulsŭ la revoluționarea federalistică a unui statŭ unitarŭ.

Pretutindenea în lume guvernele tindŭ la concentrațiunea forțelorŭ și unde particularismulŭ unui poporŭ voiesce sĕ se afirme, acolo prin activitatea unificătóre a guvernului se impedecă. Numai în Austria vedemŭ astăḍĭ contrarulŭ. Aicĭ este puterea guvernamentală, din care se hrănescŭ tendințele separatistice și puterea centrală promovéză tendințele centrifugale.

Sub înalte suspicii procesulŭ disoluțiunei ia dimensiunĭ totŭ mai marĭ și pĕtrunde în cercurĭ, unde până aci era pace. Străformarea partidelorŭ politice în partide naționale s'a operatŭ într'unŭ modŭ neașteptatŭ. Mișcarea este totdéuna mai puternică decâtŭ stabilitatea, și în luptele naționale nisuința națională este mai puternică decâtŭ oportunismulŭ. O partidă politică póte fi moderată, pe când o partidă națională nu póte fi nicĭodată moderată, pe câtŭ timpŭ scie, că va fi o minoritate națională.

Nicĭ unŭ Némțŭ austriacŭ nu se póte împăca cu idea, ca ei sĕ dea mână de ajutorŭ Cehilorŭ, Polonilorŭ și Slovenilorŭ sĕ ajungă pe cale parlamentară la însemnătate politică. Și dacă Slavismulŭ cu ajutorulŭ guvernului actualŭ devine factorŭ puternicŭ politicŭ, cine le va luá Nemțilorŭ în nume de rĕu, că vorŭ face politică passivă, după cum făcură mai înainte Cehii.

Așa vorbesce fóia germană din Pesta. Câtŭ pentru noi credemŭ că de dragulŭ Nemțilorŭ centralisticĭ guvernulŭ actualŭ nu va cădé, numai sĕ mérgŭ fără de nicĭ o témă pe cărarea împăcării naționalității lorŭ și sĕ fie dreptŭ și echitabilŭ cătră tóte elementele naționale din Austria. Numai adevĕrata egală îndreptățire póte împăca popórele și acésta numai pe basele federalistice se póte realisá în tótă puterea cuvêntului. De nimicŭ nu se temŭ atâta de tare Ungurii, ca de federalismŭ, pentru că sciu, că acesta va sfărîmá despotismulŭ constituționalŭ ungurescŭ.

Vocĭ asupra esposițiunei din Peșta.

Șoviniștii noștri s'au păcălitŭ urîtŭ cu esposițiunea întru câtŭ au voitŭ sĕ-i dea unŭ coloritŭ cu totulŭ maghiarŭ. Celŭ dintêiu, care a declaratŭ că esposițiunea din Peșta nu e maghiară, a fostŭ Pulssky; după elŭ e germană și semită, căcĭ abia e representatŭ sângele turanicŭ, care în realitate încă abia îlŭ găsescĭ ca cu praștia.

Acum vine comitele Bela Banffy, vice-președintele camerei deputaților, și observă că esposițiunea, mai alesŭ cu privire la productele industriale, e în realitate o esposițiune a capitalei, provincia mai că nu e representată. Cine nu scie, că în capitala Ungariei suntŭ peste 120,000 de germanĭ, carĭ au în mâna lorŭ industria și comerțulŭ?

»Egyetértés« găsesce că corectă este acéstă observațiune, dar greșesce numita fóiă când ḍice, că »esposițiunea nu este o icónă fidelă a țĕrii.« Tocmai fidelă este: dovedesce miseria în care »părintésca« stăpânire a îngropatŭ țéra nimicindŭ industria, economia și comerciulŭ, dovedesce că statulŭ e locuitŭ de o imposantă maioritate nemaghiară cultă și că totŭ ce se produce, se produce de mânĭ nemaghiare.

Șovinismulŭ limbisticŭ a bătutŭ multŭ la ochii streinilorŭ și nu pré favorabilŭ se esprimă ei în acéstă privință. »National-Zeitung« din Berlin scrie astfelŭ:

»Simțĕmêntulŭ naționalŭ maghiarŭ puternicŭ marcatŭ a cerutŭ adecă, ca firmele edificielorŭ și obiectelorŭ dela esposițiune sĕ fie scrise esclusivŭ în limba țĕrii. Dar fiind-că puținĭ streinĭ suntŭ, carĭ înțelegŭ limba maghiară, de aceea multe părțĭ ale esposițiunii suntŭ celorŭ mai mulțĭ visitatorĭ streinĭ greu, ba póte nicĭ decum de înțelesŭ. Ungaria nu póte nicĭdecum pretinde ca limbiștii sĕ se ocupe cu deamĕruntulŭ cu o limbă vorbită numai de câteva milióne, ca sĕ o pricépă fundamentalŭ. Ungaria însĕ nu numai că e căsătorită cu Austria, care vorbesce nemțesce, ci ea póte ca nicĭ o altă țéră din lume este avisată la esportŭ, căcĭ o fórte mare parte din productele ei ar peri fără folosŭ în țéră. Europa póte esista fără Ungaria, dar Ungaria nu póte fără Europa, și de aceea au dreptŭ streinii sĕ céră, ca mica țéră sĕ-i întêmpine cu amabilitate, în prima liniă sĕ comunice cu ei într'o limbă a culturei, pe care o în-

ţelege fiecare omŭ cultŭ. De almintrelea unii esposanţĭ au fostŭ atâtŭ de cu minte de a prevedea acésta, scriindŭ firmele în mai multe limbĭ (nemţesce, unguresce şi franţuzesce,) dar tocmai acéstă neconsecinţă lasă sĕ se vedă şi mai marcatŭ lipsa de curtenire în unele părţĭ.«

„Allgemeine Zeitung« din München vede pretutindenea la esposiţiune mâna creatóre germană, spiritulŭ germanŭ, pe care Maghiarii nu'lŭ potŭ ucide, ci din cele mai diferite ascundĕtorĭ, în care şoviniştii caută a-lŭ ascunde şi a-lŭ masca, elŭ îşĭ ridică capulŭ victoriosŭ dicêndŭ: aci sunt! Totŭ mâna creatóre germană şi spiritulŭ germanŭ le vede la esposiţiune şi »National Zeitung« din Berlin. In plastică se destingŭ Tilgner, Engel, Strobel ş. a. carĭ nu suntŭ Maghiarĭ; în architectură Schickedanz, Pfaff, Steindl, Quittner, Hausmann, Ulrich ş. a.; nume maghiare abia se vĕdŭ şi şi aceea problematice. Maghiarii pre se îngâmféză, când vorbescŭ de »stilŭ architectonicŭ unguerescŭ,« căcĭ nu esistă.

Procesulŭ de presă alŭ „Zastavei“

Este sciutŭ că procurorulŭ reg. ung. a intentatŭ procesŭ de presă diarului »Zastava«, ce apare în tipografia naţională sêrbéscă din Neoplanta şi este editatŭ de Miliţa Mileticĭ fiica renumitului luptătorŭ sêrbŭ Mileticĭ. Acusarea s'a făcutŭ pentru »aţîţarea în contra constituţiunei. Procesulŭ se va tractá în Iuniu st. n. dinaintea curţii cu juraţĭ din Pesta. Acusatulŭ este Lazarŭ Nuncici, colaboratorŭ alŭ «Zastavei‘; acusatorulŭ publicŭ va fi substitutulŭ procurorului generalŭ Dr. Fekete. Din actulŭ de acusaţiune ce pórtă data de 16 Maiu estragemŭ următórele pasage mai marcante:

»Articlulŭ, ce a apărutŭ în diarulŭ „Zastava« sub titlulŭ »Omladina‘ (junimea), în 6 Ianuariu a. c. este îndreptatŭ în contra unităţii ţĕrilorŭ ce formézǎ statulŭ ungarŭ. Articululŭ plécă dela acea maximă, că unŭ poporŭ, a căruia junime nu este capabilă de a se jertfi pentru naţiunea sa, o naţiune, în alŭ căreia sînŭ nu se află luptătorĭ energicĭ şi neobosiţĭ pentru libertate şi dreptate, n'are viitorŭ şi după o scurtă vegetare trebue sĕ péră. O naţiune însĕ a căreia junime, entusiasmată pentru libertatea şi unirea poporului sĕu, nu se înspăimêntă de nimicŭ şi décă este de lipsă, face sĕ curgă chiar sângele sĕu pe altarulŭ idealelorŭ sale, o asemenea naţiune are unŭ viitorŭ gloriosŭ.‘

„Ca unŭ esemplu frumosŭ sĕ ne servéscă, — continuă articlulŭ,—naţiunea italiană şi junimea italiană. Politicesce divisată în multe state şi stătuleţe, sub întricoşata tirăniă a papei şi a altorŭ monarchĭ mai marĭ şi mai micĭ, Italia li se părea multora perdută şi ei desperau în viitorulŭ ei. Dér naţiunea avea o junime plină de entusiasmŭ, devotamentŭ si abnegaţiune, care privea ca o datoriă sântă de a luptá pentru unirea şi liberarea naţiunei italiane. Omladina italiană nu a lăsatŭ a fi abătută de acéstă ţintă prin nimicŭ. Décă a fostŭ necesitate de a se organisá societăţĭ secrete, s'au organisatŭ... cu sutele alergară pe câmpulŭ de luptă, din sângele lorŭ rĕsărì unitatea şı libertatea poporului italianŭ...«

»Şi în Omladina nóstră — dice articlulŭ mai departe — domnesce însufleţire şi ea are energiă, voinţă şi facultăţi pentru sfânta muncă, dér tóte acestea aparŭ numai în modŭ sporadicŭ... Acesta e rĕulŭ şi décă va merge totŭ aşa trebue sĕ se prăpădéscă poporulŭ nostru.‘

„Omladina! — aşa încheie articululŭ — nu suferi ca sĕ ajungă lucrulŭ aşa departe! Vedĭ, înaintea ta este gloriósa naţiune sêrbéscă, aicĭ e terêmulŭ pentru munca ta, stringeţĭ tóte puterile, ca sĕ-ţĭ arăţĭ valórea, naţiunei tale prepară-i prin lupta ta unŭ viitorŭ frumosŭ şi de aurŭ! Poporulŭ o doresce, elŭ aşteptă dela tine, ca sĕ-lŭ eliberezĭ din starea lui actuală miserabilă; Omladina, împlinesce-ţĭ datoria!“

Avêndŭ în vedere, că acéstă unire a naţiunei sêrbescĭ nicĭ nu se póte cugetá fără ruperea sêrbilorŭ, ce trăiescŭ sub sceptrulŭ s-tei coróne ungare, de către statulŭ ungarŭ; avêndŭ în vedere mai departe că »Zastava« apare pe teritoriulŭ ungarŭ şi este a se considera ca organŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria, este neîndoiosŭ, că ascuţişulŭ articlului de faţă este îndreptatŭ în potriva statului ungarŭ, că elŭ are de scopŭ de a îndemná naţionalitatea sêrbéscă pe calea Omladinei la o acţiune cu scopŭ de a se rupe de Ungaria. Faptulŭ, ce se pronunţă în articlulŭ fóiei, invólvă dér o aţîţare în contra constituţiunei.

SCIRILE DILEI.

La 24 Maiu n. s'a întocmitŭ în Panciova unŭ maialŭ, cu care ocasiune unulŭ din arangiatorĭ, funcţionarulŭ Stolicĭ dela societatea de navigaţiune pe Dunăre găsì de prisosŭ ridicarea stégului unguerescŭ. Maghiarii cerŭ repararea onórei vătĕmate a stégului naţionalŭ unguerescŭ.

—0—

Statutele reuniunei de maghiarisare din Cluşiues vorŭ tipări şi distribui în 10,000 de esemplare. Banĭ prăpădiţĭ.

—0—

Magistratulŭ din Cluşiu a luatŭ mĕsurĭ, ca poliţia sanitară sĕ esamineze laptele ce se vinde în piaţă.

—0—

Têrgulŭ anualŭ ce s'a ţinutŭ în Făgăraşŭ în sĕptĕmâna Rusaliilorŭ a fostŭ slabŭ ca unŭ têrgŭ de sĕptĕmână, atâtŭ de mare e miseria ce bântue.

—0—

Alteţa Sa regală prinţulŭ Carolŭ Antonŭ de Hohenzollern, părintele Regelui României, a rĕposatŭ la Sigmaringen la 21 Maiu v. Imormântarea se va face Sâmbătă în 25 Maiu v. In Bucurescĭ şi alte oraşe ale României s'au oficiatŭ requiem-urĭ pentru sufletulŭ rĕposatului.

—0—

Se comunică urmĕtórea notiţă »României Libere:« »La scóla din Albastru Nr. 2 din Bucurescĭ s'a presentatŭ unŭ tênĕrŭ românŭ de 14 anĭ din Sĕcele, Transilvania, avêndŭ clasele primare şi 2 gimnasiale terminate, fără a sci sĕ pronunţe unŭ cuvêntŭ românescŭ. Părinţĭ românĭ! Câte casurĭ de acestea nu vorŭ fi, şi cu tóte astea naţiunea maghiară se pretinde a fi civilisată!‘

—0—

Guvernulŭ francesŭ a trimisŭ d-nei C. A. Rosetti, prin ministrulŭ Franciei la Bucurescĭ d. L. Ordéga, următórea scrisóre de condolenţă: »Dómnă! Am fostŭ însărcinatŭ de guvernulŭ Republicei, d'a vĕ presinta sincerile sale condoleanţe şi d'a vĕ spune câtŭ de mare este partea ce ia Francia la doliulŭ d-tale. Numele lui Rosetti va rĕmâné înscrisŭ în istoriă printre ale celorŭ mai ilustri fundatorĭ ai independinţei române. In Francia elŭ va aminti totdéuna pe unulŭ din bărbaţii de Statŭ românĭ rĕmaşĭ credincioşĭ vechei lorŭ simpatii pentru naţiunea franceză. In câtŭ mĕ privesce pe mine, nu voiu uita ultima visită ce făcui marelui patriotŭ şi simţimintele de afecţiune pe cari mi le-a esprimatŭ pentru ţéra mea. Ţinŭ decĭ fórte multŭ sĕ mĕ achitŭ de mandatulŭ meu, dândŭ vĕduvei şi copiilorŭ lui Rosetti încredinţarea cordialei amintirĭ ce guvernulŭ meu a consacratŭ memoriei sale. Primiţĭ, dómnă etc. *L. Ordéga.*

—0—

Guvernulŭ românŭ a trimisŭ celui francesŭ prin d V. Alexandri, ministrulŭ României la Paris, următórea telegramă cu ocasiunea morţii lui Victor Hugo:

»Mórtea lui Victor Hugo, alŭ cărui vastŭ geniu a aruncatŭ asupra secolului nostru o strălucire aşa de orbitóre, e viu simţită de România întrégă, care se asociază cu inima la doliulŭ universalŭ şi se înclină cu respectŭ dinaintea rĕmăşiţelorŭ mortale ale aceluia, a cărui memoriă gloriósă nu va muri nicĭ odată.“

—0—

In 21 Maiu, spunŭ diarele din România, s'a serbatŭ în Bacău înaugurarea primei fabrice naţionale de hârtiă. Cu acéstă ocasiune se produse înaintea publicului sulurĭ întregĭ de hârtiă de diferite calităţĭ. Guvernulŭ a fostŭ representatŭ prin d. Stolojanŭ, ministrulŭ agriculturei şi industriei. Fabrica produce 3000 chilograme de hârtiă pe di.

—0—

„România liberă« constată cu mâhnire, că costumulŭ naţionalŭ începe a cădea în dispreţŭ la ţĕranĭ, că elŭ nu mai e în flore de câtŭ prin judeţele dela munte, ér pe câmpiă îmbrăcămintea e o curată împestriţătură: „Stergarulŭ moşneanŭ se scaldă cu tulpanulŭ veneticŭ, zevelca, catrinţa şi fotele se amestecă cu fuste şi rochii iia cu strâlucitorii fluturĭ şi cămaşa cu meşteşugitele altiţe suntŭ întunecate de camisóne, ér iţarii şi sucmanulŭ suntŭ ameninţaţĭ, în unele părţĭ ale ţĕrii, de pardesiurĭ. Pornirea ţĕranului spre ccéstă depravare de gustŭ în îmbrăcăminte e alimentată de negustorĭ ambulanţĭ, mai cu sémă Evrei, cari — cu tótă legea în contra comerţului ambulantŭ — colindă satele cu stămburĭ şi altă marfă, de cea mai miserabilă calitate, oferindu-o cu preţurĭ micĭ neapĕratŭ şi de multe orĭ chiar pe datoriă. Şi altŭ pĕcatŭ apoi pe capulŭ bietului sătênŭ: stofele pe cari i le vinde negustorulŭ ambulantŭ suntŭ fabricate în strĕinătate din felŭ de felŭ de vechiturĭ, carĭ au servitŭ odată ca îmbrăcăminte bolnavilorŭ de bóle molipsitóre şi din totŭ soiulŭ de sdrenţe infecte. Aceste stofe s'ar fi constatatŭ, se dice, că pórtă în ele germenulŭ bólei séu infecţiunii cu care fusese încărcată materia primă. Aşa suntŭ legitimate preţurile scădute cu cari se vêndŭ aceste stofe streine — aşa s'ar esplica o parte din bólele ţĕranului.« Ca mijlocŭ de îndreptare alŭ acestui rĕu, organulŭ numitŭ propune: sĕ fie supusŭ unei dărĭ — de pildă o sută de lei pe anŭ — acelŭ ţĕranŭ, care nu va purta (elŭ, femeea, séu copii lui) costumulŭ naţionalŭ.

Rĕsunetŭ

la cele petrecute în comitatele Solnocŭ-Dobêca, Bistriţa-Năsĕudŭ şi în alte comitate ale ţĕrei.

I. Peste comitatele Bistriţa-Năsĕudŭ şi Solnocŭ-Dobêca domnesce cu putere nelimitată prin lege unŭ bărbatŭ maghiarŭ, care dimpreună cu ministrulŭ de interne şi ministru presidentŭ Tisza şi cu ministrulŭ de culte şi instrucţiune Trefort voiesce sĕ schimbe natura statului ungarŭ cu orice preţŭ din statulŭ de 1000 de anĭ poliglotŭ, adecă cu mai multe popóre şi limbĭ, într'unŭ statŭ uniglotŭ, adecă cu unŭ singurŭ poporŭ şi cu o singură limbă: limba maghiară.

Se pare că acestŭ bărbatŭ, care este investitŭ cu cea mai înaltă funcţiune în aceste douĕ judeţe, cu funcţiunea de fişpanŭ (comite supremŭ, prefectŭ), întrunesce în sine tóte aspiraţiunile şovinismului maghiarŭ. Intru atâta aplaudéză întréga opiniune publică maghiară faptele lui Banffy, ce le comite în înţelegere intimă cu cei doi miniştri, încâtŭ aceştia aparŭ ca şi unŭ triumviratŭ destinatŭ sĕ mântuéscă naţiunea maghiară de perire, séu mai bine disŭ sĕ o întăréscă şi înmulţéscă şi sĕ o conducă la marele scopŭ de a fi civilisatórea Orientului

Avêndŭ puterea statului în mânile lorŭ, ei se ţinŭ îndreptăţiţĭ a nu mai băga în sémă legile, carĭ reguléză referinţele între guvernanţĭ şi guvernaţĭ, ci află mai uşóră guvernarea aplicândŭ, în loculŭ legilorŭ, arbitriulŭ. Ca sĕ aibă unŭ titlu de a se abate dela legile, carĭ recunoscŭ în statulŭ ungarŭ naţiunĭ egalŭ îndreptăţite, ei au inventatŭ idea de statŭ maghiarŭ, pre care nu au definit'o, dér care se póte afla din lucrarea lorŭ, care tinde de a face: unŭ statŭ purŭ maghiarŭ.

Pentru realisarea ideei acesteia de statŭ maghiarŭ guvernulŭ lucră pe tóte terenele, prin tóte organele sale dependente, — ba în timpulŭ mai din urmă a începutŭ a împrumutá puterea şi influinţa sa chiar şi societăţii maghiare, ca aşa sĕ ajungă mai repede la ţintă.

Ne vomŭ ocupa deocamdată de activitatea ce o desvoltă pentru realisarea ideei acesteia cele douĕ comitate, carĭ au în fruntea lorŭ de fişpanŭ pe Desideriu Banffy, a căruia activitate şi neobosită lucrare în direcţiunea acéstă amŭ urmărit'o.

Mai ântêiŭ însĕ sĕ ne dămŭ sémă, ce este comitatulŭ, ce factorŭ este şi ce însemnătate are elŭ în viaţa statului: Comitatulŭ este unŭ teritoriu de mai multe decĭ de mile pătrate cu mai multe decĭ orĭ sute de mii de locuitorĭ, avêndŭ organisaţiunea sa propriă cu jurisdicţiunĭ investite cu putere esecutivă. Elŭ este aşa dicêndŭ unŭ statŭ micŭ în statulŭ mare. Elŭ aduce la cunoscinţa poporaţiunei legile votate în dieta ţĕrei, carĭ atingŭ administraţiunea şi le aplică. Elŭ are putere de a impune sarcinĭ pentru acoperirea lipselorŭ sale, precum clădirea casei comitatense, facerea căilorŭ comitatense şi vicinale, precum are şi puterea de a controlá de întrebuinţarea averilorŭ comunale. Trebile sale se conducŭ prin »congregaţiune«, adecă adunarea representanţilorŭ comitatului, care alege şi pe diregĕtorĭ totŭ la 6 anĭ dela vice-comite începêndŭ şi pănă la celŭ mai din urmă funcţionarŭ alŭ comitatului.

Celŭ mai înaltŭ forŭ în cause de litigiu este ministrulŭ de interne, alŭ doilea este comisiunea permanentă, unŭ comitetŭ alesŭ de congregaţiune cu reşedinţa în capitala comitatului, care ţine loculŭ congregaţiunei, şi alŭ cărui preşedinte este séu prefectulŭ séu în absenţa acestuia vice-comitele.

Organisaţiunea comitatului este următórea: congregaţiunea, carea se conchiamă numai primăvéra şi tómna în adunare ordinară, apoi comitetulŭ permanentŭ, oficiulŭ esactoralŭ, oficiulŭ orfanalŭ, şi ca o ramură a acestuia tutoratulŭ cercualŭ, cercurile solgăbirăescĭ, cercurile notariale şi primăriele comunale.

Membrii ai congregaţiunei suntŭ cei ce plătescŭ mai multă dare în comitatŭ şi alŭ cărorŭ numĕrŭ póte fi vr'o 300, numiţĭ şi virilişti comitatensĭ. O altă parte de membri ai congregaţiunei se alege de către viriliştii îndreptăţiţĭ de a alege deputatŭ, precum şi de către preoţĭ, învĕţătorĭ, de cei cu titlu de nobilŭ, şi de toţĭ inteligenţii investiţĭ cu vr'unŭ oficiŭ publicŭ în statŭ. De însemnatŭ este, că toţĭ, câţĭ au dreptulŭ de alegere, au dreptulŭ şi de a fi aleşĭ. Din partea alésă totŭ la trei anĭ jumĕtate membrii se tragŭ afară cu sorţĭ şi se alegŭ de nou, când cei scoşĭ potŭ fi realeşĭ. Anumite comune forméză cercurĭ de alegere şi fiăcare cercŭ alege 12 representanţĭ.

Am făcutŭ acésta definiţiune a comitatului şi am delineatŭ în trăsurĭ generale organisaţiunea lui, ca sĕ védă cei neiniţiaţĭ şi neîntroduşĭ încă în viaţa publică, ce influinţă mare are în viaţa poporaţiunei comitatulŭ prin organele sale. Décă fişpanulŭ este amicŭ séu inamicŭ de mórte elementului, ce compune comitatulŭ, se póte vedé înrîurinţa lui bine séu rĕu făcĕtóre asupra poporului.

Despre fişpanulŭ comitatelorŭ Solnocŭ-Dobêca şi Bistriţa-Năsĕudŭ scimŭ, că este duşmanŭ de mórte elementelorŭ nemaghiare şi ne-a arĕtatŭ mai pe susŭ de tótă dubietatea, că este celŭ mai desterŭ atletŭ şi celŭ mai dibaciu conducĕtorŭ în lupta pentru idea de statŭ maghiarŭ.

Sĕ urmărimŭ lucrarea lui Desideriu Banffy spre realisarea acestei idei şi anume mai ântêiu în comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca. Trebue sĕ constatămŭ dela începutŭ, că Banffy are douĕ apucăturĭ, care îi înlesnescŭ multŭ ajungerea scopului. Apucătura séu stratagema de a terorisá pe cei mai slabĭ de ângerŭ şi pe cei dependenţĭ dela sine, şi aceea de a atrage în partea sa pe cei tarĭ şi pe cei nedependenţĭ dela dênsulŭ. Actele lui de terori-

sare le vomŭ înşirá mai pe largŭ, voimŭ însĕ a-i arĕtá mai ântêiu dibăcia de a atrage pe cei puternicĭ şi nedependenţĭ dela dênsulŭ.

Scimŭ, că óstea fără conducĕtorŭ vine în disordine şi nu numai că nu póte învinge, ci póte fi nimicită de óstea contrară cu multŭ mai neînsemnată, însĕ bine organisată şi cu conducĕtorŭ în frunte. Vorbimŭ aicĭ în terminĭ de óste, de luptă şi învingere, căcĭ aşa ne apare d-lŭ Banffy cu adicţii sĕi maghiarĭ, jidanĭ, armenĭ şi funcţionarii dependenţĭ fără deosebire de naţionalitate, vis-à-vis de elementulŭ românescŭ din acestŭ comitatŭ.

Acuma poporulŭ fiindŭ óstea, alŭ cărei inamicŭ de mórte este d-lŭ Banffy, éră inteliginţa crescută de acestŭ poporŭ fiindŭ conducĕtorii lui naturalĭ, Banffy a sciutŭ sĕ atragă în partea sa pe cei mai însemnaţĭ de aceştĭ conducĕtorĭ, carĭ pe lângă aceea că erau cei mai destoinicĭ de a combate cu arma legei, aveau şi cea mai mare popularitate.

Domnii advocaţĭ Augustinŭ Munteanu şi Gabrielŭ Manu îşĭ sciură face unŭ renume odinióră prin lupta lorŭ bărbătéscă pentru binele comunŭ. Domnulŭ Banffy avù consciinţa despre puterea, ce o sciu desvoltá aceştĭ doi în fruntea poporului românŭ din acestŭ comitatŭ. Decĭ îi atrase în partea sa »dândŭ celui dintêiu calea ferată someşană c'unŭ insemnatŭ venitŭ materialŭ, ér celui de alŭ doilea concredêndu'i procesele sale familiare.

Étă deslegatŭ unŭ mare nodŭ gordianŭ: tăcerea inesplicabilă, ce domnesce de cât-va timpŭ în acestŭ comitatŭ. Étă de ce vaetele bietului poporŭ românŭ din acestŭ comitatŭ nu se audiră multŭ timpŭ, şi étă cum împilarea a fostŭ posibilă, éră terorisarea a pututŭ ajunge culmea s'a.

Dar sĕ ne înecămŭ dorerea în peptŭ şi sĕ ne întórcemŭ atenţiunea asupra lucrărei de terorisare a lui Banffy cu organele sale. Necontrolatŭ de nimenĭ a începutŭ a curăţí comitatulŭ de solgăbirĕi, de notarĭ şi primarĭ, ce nu-i erau devotaţĭ cu trupŭ şi sufletŭ. Cu deosebire solgĕbirĕii şi notarii românĭ fură destituiţĭ şi loculŭ lorŭ îlŭ ocupară Maghiarĭ şi Jidanĭ, ér cei rĕmaşĭ fură terorisaţĭ, ca sĕ lucre după înalta poruncă fişpănéscă.

Ca sĕ-şĭ asigureze maioritate în congregaţiune se îngrijì d. Banffy, ca arondarea cercurilorŭ alegĕtóre de representanţĭ sĕ se compună într'unŭ modŭ, care sĕ înlesnéscă ajungerea la scopŭ. Aşa s'au combinatŭ comune pentru a formá unŭ cercŭ electoralŭ, a cărorŭ depărtare dela loculŭ de alegere este 1—2 ḑile. Esemplu este comuna Mogogia, care trebue sĕ mérgă la Ocna Deşiului pentru d'a alege. Scopulŭ e vĕditŭ. Depărtarea cea mare împiedecă pe Românĭ mai cu sémă în timpŭ de lucru de a-se înfăţişá la alegere, apoi cum e şi la Ocna Deşiului, voturile române suntŭ paralisate prin ale băiaşilorŭ. Mai departe solgăbirĕii, notarii şi primarii cu ocasiunea alegerilorŭ îşĭ esercéză puterea de terorisare asupra alegĕtorilorŭ. Aceştia portă grijă, ca preoţĭ, advocaţĭ, învĕţătorĭ şi alţĭ ómenĭ independenţĭ sĕ nu ajungă a fi aleşĭ, ci bietulŭ poporŭ este silitŭ, sĕ alégă nisce ómenĭ, pe carĭ elŭ nu-i cunósce şi carĭ nu-lŭ cunoscŭ, nu-i sciu durerile, nu au aceléşĭ interese, ci totalŭ opuse şi prin urmare suntŭ inimicii lui, pe scurtŭ elŭ trebue »sĕ dea votulŭ acelorŭ nume, carĭ suntŭ tipărite în biletulŭ ce i-lŭ pune notarulŭ în mână.«

Ĕstŭ modŭ a ajunsŭ prefectulŭ Banffy la resultatulŭ acela, că în „congregaţiune nefiindŭ afară de 1—2 advocaţĭ românĭ liberĭ în acţiune" şi afară de „5 preoţĭ românĭ", sĕ nu fiă nicĭ unŭ altŭ membru, care sĕ pótă păşí întru apĕrarea intereselorŭ vitale ale Românilorŭ; elŭ (fişpanulŭ) dispune de o maioritate adictă gata a-lŭ aplaudá şi a-i strigá »éljen," când tace séu vorbesce, când aplică legea séu arbitriulŭ: „sic volo, sic jubeo.«

In împrejurărĭ de aceste îi fù uşorŭ d-lui Banffy a duce lucrulŭ până la atâta, că ridică sarcinile comitatense, adecă cătră comitatŭ, cercŭ şi comuna până a fi ne mai suportabile. Nu sciu de póte sĕ fie vr'unŭ comitatŭ în întregŭ regatulŭ ungarŭ, în care arunculŭ după darea directă sĕ fi ajunsŭ la aşa cifră ca în Solnocŭ-Dobĕca, în care „arunculŭ (potadó) după 1 fl. dare directă este de 80 cr.«, cu puţinŭ adecă décă nu este tocmai ca şi darea directă.

Mai adauge la aceste lucrările publice puse de comitatŭ în sarcina poporaţiunei române şi mai ia aminte şi »modulŭ esecutărei acestorŭ lucrărĭ prin organele administrative inferióre" şi apoi nu te vei mirá, că Banffy e pe drumŭ a-şĭ ajunge scopulŭ măcar în parte, adecă a face din poporaţiunea română a comitatului acestuia »unŭ compusŭ de proletarĭ în cea mai mare parte, carele lipsitŭ de avere uşorŭ sĕ se pótă străformá în orĭ-şi-cine.« In împrejurărĭ ca aceste Jidanii cămătarĭ şi alţĭ ómenĭ fără de sufletŭ şi-au putută esercitá meseria aşa de bine, încâtŭ moşiórele multorŭ Românĭ »s'au vêndutŭ prin esecuţiune cu câte 50 cr. o întrégă moşiă.«

Prinţulŭ Carolŭ Antonŭ de Hohenzollern-Sigmaringen.

Prinţulŭ Carolŭ Anton de Hohenzollern-Sigmaringen s'a născutŭ la 7 Septemvre 1811. Elŭ s'a urcatŭ pe tronŭ încă fiindŭ în viaţă părintele sĕu, care i-a cedatŭ domnia la 27 Augustŭ 1848 şi care a muritŭ în Bologna la 1853. Ţéra fusese primită în federaţiunea germană la 1815. După constituţiunea dela 11 Iulie 1833 bugetulŭ principatului Sigmaringen era desbătutŭ din trei în trei anĭ de cătră o adunare, compusă din doi nobilĭ, unŭ membru alŭ clerului şi 14 delegaţĭ comunalĭ. Insĕ impositele prea grele şi exemplulŭ ţĕrilorŭ învecinate provocară şi aci o revoluţiă la 1848. Urmarea a fostŭ, după cum spuserămŭ, abdicarea prinţului Carolŭ în favórea fiului sĕu Carolŭ Antonŭ.

In anulŭ următorŭ se măriră neînţelegerile dintre guvernŭ şi representaţiunea naţională şi de aceea în Augustŭ intrară şi aci trupele prusiene. La 7 Decemvre 1849 prinţulŭ Carolŭ Antonŭ cedà Prusiei principatulŭ şi se mutà la Düsseldorf. Printr'unŭ ordinŭ regalŭ dela 18 Octomvrie 1861 a primitŭ predicatulŭ de „Alteţă regală« — La inceputŭ a fostŭ generalŭ de divisiă în serviciu prusianŭ; la 6 Noemvrie 1858 îi s'a datŭ preşedinţa ministerului Erei nouĕ şi la 2 Decemvrie a fostŭ şi preşedintele consiliului de statŭ. In Martie 1862 a eşitŭ din ministerŭ şi la începutulŭ anului 1863 a fostŭ numitŭ comandantŭ supremŭ în provinciele Rinului şi în Westfalia. In timpulŭ din urmă a fostŭ generalŭ de infanteriă şi vice-preşedinte alŭ comisiunii pentru apĕrarea ţĕrii. Dela 1873 a trăitŭ în Sigmaringen unde a şi muritŭ. Prinţulŭ Antonŭ a fostŭ căsătoritŭ cu princesa Iosefina de Baden, cu care a avutŭ patru fii şi o fiică. După cum se scie, unulŭ din fii sĕi este Regele României.

Institutulŭ ces. reg. de marină.

Condiţiunile de primire în institutulŭ ces. reg. de marină suntŭ următórele:

1. Sĕ fi împlinitŭ alŭ 17, dér sĕ nu fi trecutŭ alŭ 19 anŭ. 2. Sĕ fiă supusŭ alŭ monarchiei austriace. 3. Sĕ posédă aptitatea şi însuşirile corporalĭ recerute pentru miliţiă. 4. Sĕ fi absolvatŭ sciinţele reale séu gimnasiale, ceea ce are a se documenta cu testimoniu de maturitate, séu cu unŭ absolutoriu dela vr'o scólă de marină. 5. Sĕ fiă în stare de a face esamenulŭ de primire.

La casŭ când s'ar însinua unŭ numĕrŭ mai mare de concurenţĭ, vorŭ fi luaţĭ mai ântêiu în consideraţiune aceia, cari posedŭ testimonii mai bune — ér sub asemenea condiţiunĭ de cualificaţiune vorŭ avea totuşĭ preferinţă:

1. Acei tinerĭ carĭ au servitŭ deja pe mare eventualmente pe corăbii de comerciu, şi şi dintre acestia vorŭ fi preferiţĭ aceia, cari suntŭ născuţĭ în părţile litorale. 2. Fii părinţilorŭ aplicaţĭ în serviciulŭ de marină. 3. Fii acelorŭ părinţĭ, cari au obligamente de serviciu în armata ces. reg. séu în ambe armatele a apĕrătorilorŭ de ţéră, şi cu deosebire aceia ai cărorŭ părinţĭ servindŭ în armata regulată au făcutŭ serviciu pe câmpŭ de bătaliă 4. Fii amploiaţilorŭ de statŭ binemeritaţĭ.

Petiţiunile pentru primirea candidaţilorŭ de marină au a se aşterne la ministerulŭ ces. reg. de résboiu secţiunea pentru marină, celŭ multŭ până la finea lunei lui Augustŭ a. c. instruite cu următórele documente:

1. Estrasulŭ din matricula botezaţilorŭ. 2. Testimoniulŭ de împământenire. 3. Testimoniulŭ despre oltuire. 4. Testimonulŭ dela mediculŭ militarŭ, despre aptitatea corporală pentru serviciu în armata regulată şi marină, în care cu deosebire sĕ fiă constatată puterea vederei ochilorŭ. 5. Testimonulŭ despre studiele terminate şi eventualmente despre cunoscinţa limbelorŭ strĕine. 6. Invoirea şi concesiunea edată în scrisŭ a părinţilorŭ eventualminte a tutorului privitóre la întrarea tênĕrului în serviciu de marină. 7. Testimoniu dela oficiulŭ politicŭ séu poliţianŭ despre conduita morală şi a vieţei nepătate. 8. In acelŭ casŭ, dacă petentele s'a supusŭ deja de bună voiă asentării sĕ se alăture şi tabela cu datele despre acéstă asentare.

Petenţii se vorŭ învita la depunerea esamenului de cătră ministerul de rĕsboiu şi au a suporta spesele de călĕtoriă până la locul destinat şi eventualmente şi îndĕrĕt. Esamenul de primire se va estinde asupra următórelorŭ obiecte: a) Aritmetica. b) Algebra. c) Geometria, planimetria şi trigonometria d) Geografia şi istoria. e) Istoria naturală, Phisica şi Chemia. f) Geometria descriptivă şi desemnulŭ geometricŭ. g) Limba germană şi alte limbĭ străine. Esamenulŭ de primire va avea a se depune în limba germană cu finea lunei lui Octomvre a. c. la academia de marină în Fiume. Acei petenţĭ cari au făcutŭ esamenulŭ de primire cu succesŭ bunŭ, se denumescŭ de cadeţĭ de marină şi se vorŭ candida la portulŭ Pola, unde vorŭ avea a împlinì serviciele prescrise. In ḑiua denumirei de cadetŭ de marină se asemnéză salarulŭ anualŭ stabilitŭ în sumă de 372 fl., — competinţa de cuartirŭ precum şi 200 fl. pentru adjustarea uniformei, din care jumĕtate se dă cu ocasiunea denumirei de candidatŭ, cealaltă jumătate însĕ după denumirea de cadetŭ de marină. Candidaţii de marină suntŭ deobligaţĭ după espirarea unui anŭ a depune esamenŭ, pe care după ce-lŭ vorŭ fi prestatŭ cu succesŭ bunŭ se vorŭ denumi de cadeţĭ de marină.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Berlin, 5 Iuniu. — Insănătoşarea împĕratului prosperéză neturburată în chipulŭ doritŭ.

Berna, 5 Iuniu. — Unŭ numĕrŭ de 21 anarchistĭ au fostulŭ isgoniţĭ.

Paris, 5 Iuniu. — Camera, după o desbatere înfocată, a respinsŭ propunerea cabinetulŭ de a pune Ferry în stare de acusaţiune.

DIVERSE.

Sĕmĕnăturĭ stricate. — »Unirea» din Têrgovisce scrie: Grindina care a căḑutŭ peste judeţulŭ Dâmboviţa a produsŭ pagube marĭ. Căderea grindinei s'a făcutŭ pe o întindere de peste 30 chilometri. Grânele suntŭ rupte până în faţa pământului, cum se vĕdŭ prin comuna Teişŭ unde grânele suntŭ nimicite cu desĕvêrşire, fructele au fostŭ rupte din pomĭ. In parte viile din Podgoriile Têrgoviştei (pe la Aninósa) au suferitŭ multŭ. Plóia a căḑutŭ (la Aninósa) în aşa cantitate, încâtŭ de multŭ nu s'a vĕḑutŭ atâta apă vĕrsată din norĭ. In tóte părţile rĕcéla şi grindina a causatŭ marĭ stricăciunĭ în judeţulŭ nostru. In mai multe comune din plasa Dâmboviţa sĕmĕnăturile şi în specialŭ porumbulŭ e atacatŭ de şórecĭ şi alte insecte, care-lŭ rodŭ pe suptŭ pământŭ devastândŭ sĕmĕnăturĭ întinse. După rĕcelile din septĕmâna trecută, în unele localităţĭ din judeţulŭ nostru a căḑutŭ brumă causândŭ pagube însemnate mai cu sémă fructelorŭ. Vêntulŭ din sĕptĕmâna trecută a fostŭ atâtŭ de rece, încâtŭ frunḑa arborilorŭ şi mai cu sémă a stejarului (care era mai crudă) e uscată din causa rĕcelei. Se vĕdŭ stejarĭ bĕtrênĭ a cărorŭ frunḑă are aparinţă că e opărită. Fructele suntŭ fórte vătĕmate de rĕcélă, în unele localităţĭ au căḑutŭ tóte fructele din pomĭ.

Unŭ delicventŭ curiosŭ. — Corespondentulŭ din Viena alŭ „Românului« scrie următórele: O scenă ciudată a adunatŭ deunăḑĭ pe strada radială din Budapesta o mulţime de curioşĭ. Unŭ funcţionarŭ, care trecea în ḑisa stradă prin curtea casei de pensiune a căilorŭ ferate maghiare, s'a pomenitŭ cu unŭ ou de găină care i se aruncase în capŭ, dar de care n'a suferitŭ decâtŭ pălăria lui o mică impresiune, oulŭ a ricosatŭ şi s'a spartŭ pe pământŭ. Funcţionarulŭ s'a uitatŭ în drépta şi în stênga, dar nedescoperindŭ nimicŭ de suspectŭ şi-a continuatŭ calea. Câteva minute după acésta venì érăşĭ unŭ, ou sburândŭ prin aerŭ şi lovì în ceafă pe unŭ băeţelŭ cu atâta tăriă, că băiatulŭ căḑù ţipândŭ pe pământŭ imediatŭ după dênsulŭ venea o dómnă îmbrăcată într'o rochiă verde de mătase; şi ea fù salutată de unŭ asemenea proectilŭ, care avusese de efectŭ, că rochia presintà o asemĕnare cu o farfuriă de spanacŭ cu gălbinuşŭ de ou. Dómna nu era din cele timide şi îndurătóre şi începù sĕ se supere, sĕ strige şi sĕ blesteme câtŭ putea, — se înţelege fără nicĭ unŭ folosŭ. Dar strigările sale neusitate până acum erau pentru necunoscutulŭ aruncătorŭ de proectile semnalulŭ pentru o violentă bombardare de ouĕ: ouĕle sburau în drépta şi în stênga, parcă artileristulŭ voia sĕ gătéscă în curte o omletă gigantică. In fine s'a putută constata că ouĕle venéu dintr'o feréstră din catulŭ alŭ doilea. Ómenii poliţiei alergŭ susŭ şi prindŭ pe făcĕtorulŭ de rele în flagrantŭ delictŭ. — Criminalulŭ era.... o maimuţă a unui locuitorŭ, care în absenţa stăpânului sĕu puse mâna p'unŭ coşŭ cu ouĕ, cu care găsise cu cale a-şĭ face o mică petrecere, ca sĕ-i tréca de urâtŭ. Nenorocitulŭ locuitorŭ n'are numai a deplânge perderea provisiunii sale de ouĕ, dar îlŭ aştéptă şi mai multe procese, între care va ocupa rêndulŭ dintêiŭ celŭ alŭ d-nei cu rochia verde de mătase.

Rătăcirea unei decoraţiunĭ. — Citimŭ în »L'Indépendance belge:" Cu ocasiunea esposiţiunii de Bele arte din Amsterdam, şi pentru a se recunósce partea strălucită ce d. Alfred Stevens luase la acéstă esposiţiune, guvernulŭ Olandei i-a trămisŭ insemnele Ordinului Leului. Din nenorocire, espeditorulŭ séu mai bine comisionarulŭ, care era guvernulŭ belgianŭ, s'a înşelatŭ de adresă: crucea şi brevetulŭ au fostŭ trămise d-lui Agapit Stevens, quasi-omonimul marelui pictorŭ şi pictorŭ şi dênsulŭ. Acesta primesce, ca unŭ omŭ pe care onorurile nu-lŭ supĕră, acéstă distincţiune neaşteptată. Statulŭ belgianŭ, care îşĭ vede îndată greşala, în zadarŭ spune d-lui Agapit Stevens: »Acéstă cruce nu este pentru d-ta; dă-o napoi!« D. Agapit Stevens nu voiesce sĕ audă nimicŭ. Pentru ce n'ar fi şi dênsulŭ decoratŭ ca mulţĭ alţii? Acestŭ argumentŭ ar fi fără replică, décă Agapit ar fi luatŭ parte la esposiţiunea din Amsterdam. Dér ce-i pasă de tóte acestea? Statulŭ belgianŭ stăruie, dér d. Agapit Stevens nu voiesce sĕ restitue nimicŭ, şi este chiămatŭ la judecată. D. Agapit Stevens a fostŭ condamnatŭ a restitui brevetulŭ, sub pedépsa d'a plăti câte 50 francĭ pentru fiă-care ḑi de întârḑiere.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.65
Rentă de hârtiă 5%	93. -
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98. –
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.—
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.—
Renta de hărtiă austriacă	82.05
Renta de arg. austr.	83.05
Renta de aurŭ austr.	108 20
Losurile din 1860	139 20
Acţiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	289.75
Act. băncei de creditŭ austr.	290.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.83½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.19

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 20 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	92¾
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	102¾
» „ „ (5%)	—	86½
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	84½
Banca naţională a României	1180	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	285	—
« » » Naţională	231	—
Aurŭ	10.35%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 4 Iuniu st. v. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.93	8.95
Argint românesc	8.80	8.85
Napoleon-d'orĭ	9.84	9.85
Lire turcescĭ	11.10	11.15
Imperialĭ	10.10	10.15
Galbenĭ	5.80	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	124.—	125.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Nr. 49—1885 c. adm. 3—3

Publicaţiune!

Comisiunea administrativă a bisericei gr. or. din cetatea Braşovului cu chramulŭ „Sf. Treime“ voiesce a repara şi adapta edificiulŭ scólei grecescĭ din Braşovŭ, uliţa furcóie de sub Nr. 69.

Spesele s'au statoritŭ conformŭ preliminarului şi condiţiunilorŭ, care se póte vedea la secretariulŭ comisiunei, Iordanŭ I. Munteanŭ, asesorŭ la sedria orfanală, cu 677 fl. 16 cr. v. a.

Despre acésta se încunosciinţéză întreprindĕtorii cu acelŭ adausŭ, cumcă ofertele scripsale pentru aceste lucrărĭ provĕdute cu unŭ vadiu de 10% se potŭ înainta subsemnaţilorŭ curatorĭ pănă la 16 Iuniu a. c. st. n.

Braşovŭ în 30 Maiu 1885.

Din încredinţarea comisiunei administratóre.

Curatorii:

Toma Langer m. p., curatorŭ. Iordanŭ I. Munteanŭ m. p., curatorŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	—	3.19	5.19	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
Cluşiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4… [illegible]	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	6.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.75	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.29	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.48	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0… [illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0… [illegible]	5.05	6.43	—
Cluşiu (	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.80	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 10
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4 02	12.00
Aradŭ	3.37	7 53	5.55
Glogovaţŭ	4.13	—	6.10
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8 61	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Nemeth-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7.40	2 54	7.24
Aradŭ	7 53	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15